

Läs mer på vår hemsida

Kompetensföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisationen för företag med verksamhet inom rekrytering, omställning och bemanning. Gemensamt för samtliga tjänster är att de grundar sig på branschens spetskompetens – att matcha rätt person med rätt jobb. Medlemsbasen består av 1 000 företag stax under 70 000 anställda.

10

Reformer för en bättre aktiv arbetsmarknadspolitik

Arbetslösheten i Sverige är på historiskt höga nivåer. I april 2025 låg arbetslösheten på 8,9 procent och nära 365 000 personer var inskrivna på Arbetsförmedlingen.

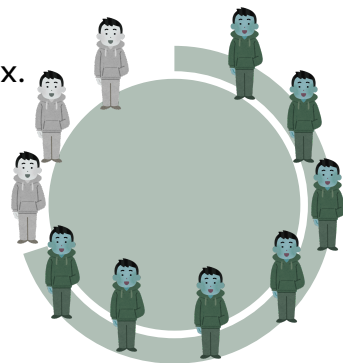
Sverige har den tredje högsta arbetslösheten i EU, trots höga, om än sjunkande, utgifter för den aktiva arbetsmarknadspolitikerna de senaste 20 åren (från nära 30 procent till nuvarande 7,7 procent).

Som representanter för tjänstesektorn vill vi fortsätta bidra till att lösa arbetsmarknadens utmaningar, såväl för de arbetslösa som för näringslivet.

Mer komplex sammansättning arbetslösa

Sverige har en omfattande strukturell arbetslöshet. Sammansättningen av de arbetssökande har blivit alltmer komplex.

7 av 10 inskrivna
på Arbetsförmedlingen har
svag konkurrensförmåga

Utbredd matchningsproblematik och få "enkla" jobb

Matchningsproblematiken på arbetsmarknaden beror på att för få arbetssökande har tillräckliga erfarenheter och kunskaper för att möta näringslivets behov.

Samtidigt finns alldeles för få "enkla" jobb, som skulle kunna underlätta för personer med svag konkurrensförmåga att etablera sig.

I en europeisk jämförelse har Sverige lägst andel anställda i yrken med inga eller låga utbildningskrav.

Fyra procent
av arbetskraften
i Sverige har jobb med
låga utbildningskrav

Hög effektivitet i programmen men färre som får insatser

De arbetsmarknadspolitiska programmen har hög effektivitet när det kommer till att få ut fler arbetslösa i ny sysselsättning. Toppen nåddes 2022 där precis över 50 procent av de arbetssökande övergick i jobb eller studier.

Ändå får inte ens hälften av alla inskrivna (46,2 procent) ta del av insatser eller program via Arbetsförmedlingen och knappt 1 av 10 tar del av en matchningsinsats.

**Hälften får
ingen insats**

**1 av 10 får
matchning**

Bristande styrning och samverkan

Arbetsförmedlingens uppdrag är spretigt; den breda portföljen försvårar en effektiv styrning av och samverkan med andra aktörer, inte minst kommuner och leverantörer.

Otydligheten i rollfördelningen riskerar att leda till ineffektivitet, bristande likvärdighet och att arbetslösa faller mellan stolarna.

Hög tid för reformer inom arbetsmarknadspolitiken

Vi menar att den behöver...

1 Långsiktighet och resultatfokus

Sverige behöver en arbetsmarknadspolitik som bygger på långsiktighet och insatser som gör skillnad. Det behövs stabil och förutsägbar resurssättning till den aktiva arbetsmarknadspolitiken, så att fler får ta del av aktiva insatser.

Endast effektiva insatser ska premieras och styra arbetsmarknadspolitiken. Sådana insatser präglas av arbetsgivarkontakter, arbetsnära insatser, matchning och utbildning

2 Styrning utifrån näringslivets behov

Ett nära samarbete med näringslivet är avgörande för att fler arbetslösa ska komma i sysselsättning. Arbetsförmedlingen behöver i egenskap av expertmyndighet ges bättre förutsättningar att anvisa till insatser som leder till jobb.

Leverantörer till Arbetsförmedlingen måste också ges bättre förutsättningar att stötta arbetslösa deltagare till praktik och irreguljär utbildning, utifrån de behov som finns på arbetsmarknaden.

3 Fokus på individens behov av stöttning

Fler arbetssökande behöver få tidiga, intensiva, insatser, för att undvika långvarig arbetslöshet. De fasta tidsgränserna i dagens system leder till att arbetslösheten permanentas. Samtliga insatser behöver utgå från en individuell bedömning och handlingsplan.

Exempel på individfokuserade insatser är matchnings- och rehabiliteringstjänster, arbetsmarknadsutbildningar samt stöd under utbildning eller arbete. Genom fler anvisningar till program och insatser kan högre aktivitetskrav omsättas i faktisk handling.

4 Tydlig roll- och ansvarsfördelning

Roll- och ansvarsfördelningen i arbetsmarknadspolitiken behöver förtydligas. Detta för att undvika dubbelarbete, ojämnt stöd och att arbetslösa faller mellan stolarna. Arbetsmarknadspolitiken ska fortsatt vara ett statligt åtagande och kommunernas ansvar att stötta de som inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Med tydligare roller och ansvar kan samverkan mellan aktörerna förbättras, inte minst genom informationsutbyte och gemensamma handlingsplaner. På så sätt kommer systemen för arbetsmarknadsinsatser bättre lira med varandra.

5 **Transparens och utvärdering på lika villkor**

Arbetsmarknadspolitiken måste präglas av resurseffektivitet. För att säkerställa rättvisa jämförelser av kostnader och effekter av arbetsmarknadspolitiska insatser, krävs transparens, uppföljning och utvärdering i all arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Data måste göras tillgänglig och utvärderingar genomföras utifrån liknande premisser och mätpunkter – oavsett vem som levererar insatsen.

Med rättvisande jämförelser kan politiken göra informerade bedömningar som ska ligga till grund för utformningen av en effektiv arbetsmarknadspolitik.

6 **En modern och ändamålsenlig myndighet**

Att Arbetsförmedlingen fungerar på ett ändamålsenligt sätt är avgörande för att skapa förutsättningar för likvärdighet i de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Arbetsförmedlingen behöver resurssätta förvaltningen för att klara nödvändig handläggning och anvisning, samt styra verksamheten utifrån klarlagda mål och prioriteringar.

Genom att delegera ansvaret för utförandet till fristående aktörer kan Arbetsförmedlingens insatser följa enskilda individers behov och konjunktursvängningar mer effektivt.

7 **Kontroll och uppföljning**

Samtliga arbetsmarknadspolitiska insatser behöver konstrueras för att uppnå snabbast möjliga positiva utfall och insatserna vara resultatfokuserade och uppföljningsbara. Detta kan uppnås med en ändamålsenlig styrning och uppföljning av Arbetsförmedlingens leverantörer – från upphandling till kontroller, uppföljningar och uteslutningar.

Även arbetslösa som inte uppfyller villkoren för arbetslinjen ska omfattas av högre ställda krav på aktivitet genom ökad kontroll och uppföljning.

8 **Rätt stöd till arbetsgivare**

Med rätt stöd skulle fler arbetsgivare våga bredda sin rekrytering. Utöver lönebidrag behövs ett konsultativt stöd kring anpassning av arbetsuppgifter och handledning till arbetsgivare och medarbetare.

Politiker, myndigheter och arbetsmarknadens parter behöver också förenkla för branscher som skapar jobb med lägre trösklar att bereda plats för fler på arbetsmarknaden. Att ge fler möjligheten till subventionerade anställningar eller praktikplatser är centralt för etableringen på arbetsmarknaden.

9 Rätt anpassade utbildningar

Dagens sammansättning av arbetssökande ställer nya krav på utformning och genomförande av utbildningsinsatser. För att möta dessa behov bör såväl reguljär vuxenutbildning som arbetsmarknadsutbildning utformas för den alltmer heterogena sammansättningen av arbetssökande. Utbildningarnas nivå, längd och pedagogik bör anpassas mer än de gör i dagens utbildningar.

Ambitionen bör vara att många fler arbetssökande ska ta kunna ta del av utbildningarna och tillgodose sig de kunskaper och kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden, inte minst i bristyrken.

10 Riktiga jobb, inte särlösningar

Arbetsmarknadspolitiken ska syfta till att stötta personer i utanförskap till reguljära arbetsmarknaden i första hand, i enlighet med FN:s rekommendationer i Funktionsrättskonventionen. Effektiva och individanpassade insatser för långtidsarbetslösa rimmar inte med särlösningar med starka inlåsnings- och utestängningseffekter, såsom exempelvis Samhall och andra skyddade anställningar.

I stället borde politiker, myndigheter och arbetsmarknadens parter underlätta för riktiga jobb på den reguljära arbetsmarknaden.

Källor

Almega

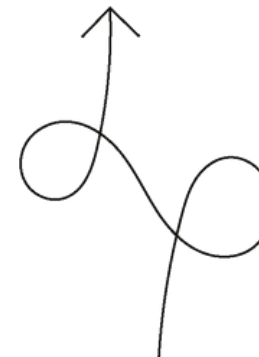
Arbetsförmedlingen

Dagens Nyheter

Ekonomifakta

Statistikmyndigheten SCB

Svenskt Näringsliv

10

Reformer för en bättre aktiv arbetsmarknadspolitik

1. Långsiktighet och resultatfokus
2. Styrning utifrån näringslivets behov
3. Fokus på individens behov av stöttning
4. Tydlig roll- och ansvarsfördelning
5. Transparens och utvärdering på lika villkor
6. En modern och ändamålsenlig myndighet
7. Kontroll och uppföljning
8. Rätt stöd till arbetsgivare
9. Rätt anpassade utbildningar
10. Riktiga jobb, inte särlösningar

Kontakta oss om du vill prata arbetsmarknads-frågor!

Jessica Forss Katz
jessica.forss-katz@kompetensforetagen.se
Mobil: 072 204 63 47

Per Hammar
per.hammar@almega.se
Mobil: 072 204 91 77

